

Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2025-2029

Sivla 30.10.2025 § 103
202/00.01.02/2025

Valmistelija

sivistysjohtaja Manne Pärkö, puh. 050 5936249

Kunnilla on lakisääteinen velvoite edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä, ja sen tulee laatia valtuustokausittain laaja hyvinvointisuunnitelma ja -kertomus. Dokumentti kuvaa kuntalaisten hyvinvoinnin nykytilanteen ja kokoaa yhteen hyvinvointikertomuksesta johdetut tavoitteet ja toimenpiteet suunnitelmaksi kuntalaisten hyvinvoinnin parantamiseksi.

Hyvinvointisuunnitelma ja -kertomus ovat osa kaupungin strategista johtamista, ja hyvinvointia edistäviä toimia tehdään Loimaan kaupungin kaikilla palvelualoilla.

Hyvinvointitoimikunta on kokouksessaan 14.10.2025 käsitellyt liitteenä olevan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman. Toimikunta on päättänyt lähettää suunnitelman lausunnolle sivistyslautakuntaan, elinympäristölautakuntaan, vanhusneuvostoon, vammaisneuvostoon ja nuorisovaltuustoon. Lausunnot pyydetään toimittamaan 3.11.2025 mennessä.

Sivistyslautakunnan lausunnossa hyvinvointisuunnitelmaan todetaan seuraavaa:

Hyvinvointisuunnitelma sisältää runsaasti erilaisia mittareita/indikaattoreita, joilla voidaan kuvata loimaalaisten hyvinvoinnin tilaa. Indikaattoreissa näkyy muutos muutaman vuoden ajalta. Lisäksi suunnitelmaan on otettu muutaman verrokkikunnan, Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ja koko maan luvut, jotta saadaan vertailupohjaa Loimaan tilanteelle.

Hyvinvointisuunnitelmassa mainitaan ns. HYTE-kerroin. Sote-uudistuksessa sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyivät hyvinvointialueiden järjestettäväksi, mutta vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säilyi kunnilla.

Kuntien palkitseminen vaikuttavasta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä on tärkeää, koska hyvinvoiva väestö on elinvoimaisen kunnan ja hyvinvointialueen edellytys. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillitseminen vaatii, että hyvinvointia ja terveyttä edistetään laajalti ihmisten arkiympäristöissä.

Edellytyksiä väestön hyvinvoinnille ja terveydelle luovat koulutus, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalvelut, kaavoitus, liikennejärjestelyt sekä monet muut kunnan tehtävät.

HYTE-kerroin muodostuu prosessi- ja tulosindikaattoreista. Toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit (15 kpl) mittaavat nykytilannetta. Niillä haetaan vastausta kysymykseen "Minkälaista kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on". Tulosindikaattorit (6 kpl) mittaavat muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä. Näiden indikaattorien seuraaminen ja niihin vaikuttaminen ovat jatkossa olennaista hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvää toimintaa.

Hyvinvointisuunnitelma antaa monipuolista tietoa hyvinvoinnin tilasta ja tarjoaa perustan konkreettisille toimille hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Näitä toimenpiteitä on kuvattu suunnitelman lopussa olevassa taulukossa. Tavoitteet ovat linjasta hyvinvointialueen tavoitteiden kanssa, kuten pitääkin ja perustuvat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannalta keskeisiin kokonaisuuksiin. Toimenpiteet tukevat tavoitteiden saavuttamista ja ovat ainakin pääosin riittävän konkreettisia ohjaamaan eri tahojen toimintaa ja mahdollistavat myös toiminnan arvioinnin. Monet tavoitteet ja toimenpiteet liittyvät luonnollisesti sivistyspalvelujen sektorille ja ovat luonteva osa toimintaa.

Suunnitelmassa painottavat lapsiin ja nuoriin liittyvät indikaattorit, mikä perustuu lähinnä kerättävän tiedon määrään. Perusopetuksen 4.-5. - ja 8.-9.-luokkalaisille sekä toisen asteen 1. ja 2. vuoden opiskelijoille joka toinen vuosi toteutettavat kouluterveyskyselyt muodostavat merkittävän tietolähteen. Työikäisistä ja ikääntyneistä on saatavissa huomattavasti vähemmän tietoa. Loimaan hyvinvointisuunnitelman valmistelun yhteydessä toteutettu hyvinvointikysely on eräs keino saada näitä ikäryhmiä koskevaa tietoa. Jatkossa onkin varmaan aiheellista kehittää kyselyn sisältöä, jotta siitä saadaan mahdollisimman kattavaa ja toiminnan kannalta hyödyllistä tietoa.

Hyvinvointisuunnitelmassa korostuvat indikaattorit, jotka kuvaavat ongelmia tai pahoinvointia. Tämä on tietysti perusteltua, jotta toimintaa (palveluja) voidaan suunnata ongelmien/haasteiden vähentämiseen. Näiden rinnalle on hyvä jatkossa nostaa myös joitakin positiivisia asioita, esim. sellaisia, joissa tilanne on viime vuosina parantunut ja/tai Loimaan tilanne on verrokkeja parempi.

Kaiken kaikkiaan suunnitelmaa on valmisteltu eri tahojen yhteistyönä, käsitelty mm. hyvinvointitoimikunnassa muutamia kertoja sekä pyydetty lausuntoja lautakunnilta ja vaikuttajatoimielimiltä. Suunnitelma antaa hyvän perustan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvään työhön ja myös hyvän pohjan jatkokehittämiselle. Rakennetta/sisältöä voidaan selkeyttää ja luettavuutta parantaa mm. laittamalla tietoa enemmän taulukkomuotoon ja korostamalla ydinkohtia tekstissä. Jatkossa voi olla perusteltua myös vähän laajemmin pohtia, mistä eri indikaattorien luvut kertovat. Tämä auttaa varmasti osaltaan konkreettisten toimenpiteiden valikoimista ja niiden kohdentamista. Suunnitelman nimi on hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma. Turvallisuuteen liittyviä asioita sisältyy nykyiseen suunnitelmaan, mutta jatkossa kannattaa miettiä, olisiko tätä osiota perusteltua jonkin verran laajentaa ja selkiyttää. Turvallisuuteen liittyvillä asioilla kuitenkin on merkittävä rooli ihmisten hyvinvoinnin kokemisessa.

Esittelijä	Sivistysjohtaja Pärkö Manne
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta antaa edellä olevan lausunnon hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaan.
Päätös	Hyväksyttiin.